No. 1595 Zaterdag 25 Juli 1914. 31ste Jaargang.

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— met vooruitbetaling.

BUREAU VAN DIT BLAD
Waterkant No 4, Overzijde.
DRUKKER. B. L. BOGAERS.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50; voor elken regel meer 7½ cts.

De Nederlandsche Pers over Curaçao.

Het is altijd bemoedigend en geruststellend zich door machtige vrienden beschermd te weten. Men gaat dan veiliger en behoeft onverhoedsche aanvallen minder te vreezen. Ook heeft men de overtuiging, dat de vrienden iedere welkome gelegenheid zullen benutten om onze belangen te bevorderen.

Wij zagen het nu weer aan de couranten met de laatste mail uit Nederland ontvangen.

De Katholieke Bladen, zooals *De Tijd*, *De Maasbode*, *De Residentiebode*, *Het Centrum*, *Het Huisgezin* hebben weer vlijtig uit het Begrootingsdebat van den Kolonialen Raad geput en gaven een korter of langer verslag over de redevoering van het lid B. E. VAN DE VEEN ZEPPENFELDT en van den Gemachtigde van het Bestuur, den Schoolopziener W. C. J. VAN LEEUWEN. Ook aan den strijd met den Heer MARCHENA werd meer dan voldoende aandacht geschonken. De Heer P. M. VISMANS zond werom een flink gedocumenteerd artikel aan *De Maasbode*.

Regeering en Kamerleden zullen nu langzamerhand wel op de hoogte zijn van den onderwijstoestand op Curaçao.

Als nu de nieuwe Inspecteur met zijn verslag komt, zal deze beter begrepen kunnen worden.

Voor dit actief en krachtdadig optreden mag onzerzijds wel een oprecht woord van dank gesproken worden.

Het Koloniaal Weekblad staat, natuurlijk geheel uit onpartijdigheid, met beide beenen in het kamp onzer tegenstanders; dat Blad is al lang klaar met zijn oordeel over het Onderwijs op Curaçao. Het verheugt zich met ons over de komst van den nieuwen Inspecteur, maar is meer dan wij overtuigd, dat de toestand hier nu wel zal verbeteren. 't Staat dus reeds van te voren vast, dat deze toestand slecht is. Allons!

Met veel grooter sympathie begroeten wij *La Gazette de Hollande*. Dit blad heeft van den aanvang af belangstelling getoond in de algemeene belangen onzer Kolonie. Het had steeds een woord van lof en van aanmoediging voor ons over, en pleitte immer ter dege in ons voordeel.

Nu weer in zijn nummer van 6 Juni heeft het een artikeltje *Le Canal de Panama et le Commerce des Pays-Bas*, waarin het nog even gelegenheid vindt over de goede toekomst van Curaçao te spreken en ons te roemen als het Eerste Kolenstation in deze streken.

In het volgend nummer van 10 Juni plaatste het een zeer interessante bijdrage, geschreven door *L. de M.* ten gunste van onze hoedenindustrie. In de voorrede heet het, na opnieuw de verwachting in onze toekomst te hebben uitgesproken: het is van belang te weten, hoe reeds op dit oogenblik, dat kleine eiland der Antillen een machtige levenskracht toont (une vitalité puissante).

Deze levenskracht schrijft het blad toe aan de merkwaardige groep groote kooplieden, zooals de Heeren MADURO & SONS, maar ook aan de steeds duidelijker wordenden vooruitgang der particuliere industrie. Een bizondere vermelding verdient de hoedenindustrie, voor de ontwikkeling waarvan de Heer H. J. COHEN HENRIQUEZ zich zooveel moeite gaf.

Men hoort het, *La Gazette de Hollande* spreekt in milden toon met een sympathiek geluid.

Zoo iets is aangenaam om te hooren en moedigt aan tot verdere krachtsinspanning.

Tegen de onzedelijke kleeding.

Door het Diocesaan Verbond der Katholieke Vrouwen, te Brussel, is aan de katholieke vrouwen een rondschrijven gezonden van den volgenden inhoud.

„Diep was de indruk, die enkele maanden geleden bij ons werd teweeggebracht, toen H.H. D.D. HH. de Bisschoppen van België den Herderlijken Brief afkondigden om de misbruiken te keer te gaan, die zelfs onze katholieke familiën hadden aangegrepen door de al te groote vrijheid in de kleederdracht, levenswijzen en gedragingen.

Dank aan dezen Herderlijken Brief, die in alle talen werd overgezet en in vele bisdommen overgenomen, dank ook aan den machtigen prikkel, die hem door hooge voorbeelden en raadgevingen werd toegevoegd, heeft men reeds kunnen zien, dat de kleedij tijdens het winterseizoen merkelijk was verbeterd.

Bij het aanbreken nu van het schoone jaargetijde met zijne reizen en buitenverblijf, tijdens welke men maar al te gemakkelijk en ten onrechte minder gestreng pleegt te zijn, doen wij een oproep tot de moeders en de christen vrouwen, ten einde door aanhoudende waakzaamheid de verbetering, die waargenomen werd, meer en meer te doen toenemen.

Te dien opzichte dienen de meesteressen des huizes den eersten stap te doen, want hare verantwoordelijkheid staat op spel: zoowel voor zich zelf als voor haar dochters en dienstboden dienen zij weerstand te bieden aan den meesleependen stroom eener hatelijke kleederdracht. Zij behooren aanwezig te zijn bij het aanpassen der kleederen van haar dochters ten einde deze niet geheel en al over te laten aan de willekeur der kleermaaksters en elke beslissing van eigen gezag te doen uitgaan.

Aan de jonge en rijke vrouwen wier rang en stand toelaten, den toon in de mode aan te geven, vragen wij geenzins de sierlijkheid van haar opschik te laten varen, maar wel er de wetten der betamelijkheid en van den goeden smaak te laten heerschen en er zorgvuldig het heidensch optreden uit te weren, dat de kleedingkunst tot een schaamtelijk verval heeft doen zinken. Dat de voornaamheid harer kleeding en de zedigheid van haar tooisels als het zegel zij harer deugdzaamheid en het kenmerk harer waardigheid.

Is het niet billijk, dat zij bezorgd zijn, om de goede faam in aanzien te houden der klasse tot welke zij behooren? Nu de uitbreiding van handel en welstand geen onderscheid meer maakt tusschen de kleeding der adellijke vrouw der huishoudster en die van het werkmeisje, zullen zij haar edele zending vervullen door het voorbeeld te geven aan de vrouwen van den minderen stand.

De waakzaamheid der christen moeders dient ook verdubbeld in de badsteden en aan het strand. Zij mogen de oogen niet afwenden op het oogenblik, dat de levensweg aan zekerheid verliest. Zijzelf dienen haar dochters overal te vergezellen: hare tegenwoordigheid zal de afwijkingen beletten eener onervaren en onvoorzichtige jeugd. Dat zij een oog in 't zeil houden voor de grooten zoowel als voor de kleinen. Dan zullen op hare beurt de jonge dochters, die door haar moeders als de appel harer oogen worden bewaard, zich gelukkig achten. Wel wetende, dat zij geen betere vriendinnen hebben, zullen zij er naar luisteren in alle omstandigheden des levens, steeds in haar nabijheid blijven, hare tegenwoordigheid eerbiedigend en geen gesprekken houden, noch gebaren maken, die door dezen zouden kunnen worden afgekeurd. Christen vrouwen, laat ons allen nooit aan de door ons bestuurde jeugd een houding of handelwijze toelaten, welke strijdig is met de persoonlijke waardigheid en den eerbied jegens anderen. Laat ons eindelijk met al de krachten, die wij putten uit onze godsvrucht, protest aanteekenen tegen de onbedachtzaamheid van die christen vrouwen, die tot de H. Tafel naderen en er hare dochters heenbrengen in eene oneerbiedige en allesbehalve stichtende kleedij. Dat misbruik is niet te verontschuldigen en toont ongelukkiglijk maar al te klaar aan, met welke lichtzinnigheid zekere katholieke vrouwen, door den algemeenen stroom meegesleurd, onbewust toegeven aan de dwingelandij der mode."

Het schrijven is onderteekend door de hertogin d'Ursel, geboren Mun, eere-voorzitster van den bond, mevr. De Trooz, voorzitster, gravin M. d'Oultremont, enz.

ROOMSCHE MONNIKEN

NOG STEEDS DE

PIONIERS DER BESCHAVING.

De *Katholieke Waarschuwer* had het bericht, dat langs Suriname was gegaan de Eerw. Pater Dobbert van de orde der Paters Benedictijnen, met bestemming voor Trinidad. De Paters Benedictijnen hebben aldaar een groote streek boschrijk land aangekocht van de Regeering om het vruchtbaar te maken. De Benedictijnen waren de eerste Westersche monniken en hebben een groot gedeelte van Europa in vruchtbaar land herschapen."

Aan dit interessante bericht voegde *De Surinamer* nog de volgende bijzonderheden toe.

Deze stichting is door de Paters Benedictijnen van Bahia (Brazilië) verleden jaar op verzoek van den Aartsbisschop van Trinidad begonnen. Pater Dobbert is een der stichters. Het klooster is op het plateau van den berg „Maunt St. Benedict" geheeten, 300 meter boven den begaanen grond gelegen en van Trinidad's hoofdstad, Port of Spain, twintig minuten sporens verwijderd. De kloostergemeente bestaat op het oogenblik uit 15 paters, frater-studenten en broeders.

Het doel dezer stichting is een landbouwkolonie met industrie-scholen annex op te richten voor de Britsch-Indiërs.

Een heerlijke stichting dus van beschaving!

Dat de paters Benedictijnen in hun arbeid zullen slagen, hiervoor staat de ondervinding van 12 eeuwen borg.

Want deze monniken zijn het, gelijk de „Kath. Waarschuwer" terecht opmerkt, die een groot gedeelte van Europa in vruchtbaar land hebben herschapen, en beschaving gebracht.

Ten bewijze halen wij hier eenige getuigenissen van groote niet-katholieke geschiedschijvers aan.

De geschiedschrijver Ranke schrijft:

„De groote wildernis, die sedert Caesar's tijd Germanje bedekte, moest eerst doorbroken worden en daartoe heeft niets meer medegewerkt dan de kloosters, die tegelijk het middelpunt vormden voor de litterairische kultuur, die zich sedert dien tijd ononderbroken heeft uitgebreid."

M a s c h e r schrijft:

„Men mag terecht veronderstellen, dat de kloosters de leerscholen van de kunstvlijt zijn geweest en dat op deze plaatsen het eerst de kunst uit het handwerk ontsproten is."

Van dezelfde Benedictijnen zegt G r e g o r o v i u s:

„De Benedictijnen werden de leeraren van landbouw, handwerk en wetenschappen in vele landen van het avondland."

Hierbij sluit zich aan de nationaaloekonoom W. R o s c h e r, protestantsch professor in Leipzig. Hij schrijft:

„Alle ontwikkelde landbouw is van de kloosters uitgegaan. Gelijk zij de scholen der geestelijke kennis waren, zoo werden zij ook scholen van werkelijke beschaving."

De groote Duitsche dichter-philosoof H e r d e r schreef dezen grooten lof over de Benedictijnen:

„Nog moet ik eene en de eerste orde noemen, die in het avondland doordrong, nl. de Benedictijnen...... Hoevele mooie streken in alle landen bezitten Benedictijnen, die deze landen gedeeltelijk ontgonnen hebben! Ook op alle gebied der litteratuur deden zij, wat kloosterlingen maar eenigszins doen kunnen.... Enkele mannen hebben een bibliotheek geschreven en geheele congregaties beschouwen het als haar plicht, door verklaring en uitgave van talrijke werken, vooral in de middeleeuwen, de woestijnen op letterkundig gebied te ontginnen. Zonder de orde

NAAR HET GELUK.

(*Uit het leven van een bekeerling*).

LIV. O die vrouwen, die vrouwen!

Onberekenbaar, zegt men, zijn die teere wezens, welke wij met dichterlijken naam vrouwen heeten, onberekenbaar de gekke posities waarin wij door de vrouwen geraken kunnen.

Wiesbaden is nog steeds voor vreemdelingen een gezocht winter- en zomeroord. Om zijn warme bronnen en beschutte ligging wordt 't het Duitsche Nizza geheeten, ofschoon zijn verlokkende speelbank reeds lang werd opgebroken.

Maar toch behoort er een meer dan gewone zenuwsterkte toe om de hondsdagen daar zonder stoornis des gemoeds door te kunnen brengen. In die snikheete dagen wordt het gezelschap gewoonweg dol en is niet meer toerekenbaar.

Het was Juli; de heete onderaardsche bron hulde de stad in een walm van heete lucht; men ademde vuur; het was bepaald onverdragelijk.

Onder de vreemdelingen bevonden zich twee pas getrouwde, jonge en schoone hertoginnen, maar zonder hare echtgenooten... ze hadden zich onder mijne hoede gesteld. Dit gaf mij het voorrecht met haar uit rijden te gaan en haar te begeleiden bij het Diner, naar het Concert, in 't Theater, en aan het Souper, waarna ik haar naar huis mocht brengen

Daar verscheen een vreemde gast, een bekende Hertog uit een ver land, rijk aan sprookjes...

Door drie dingen was hij bekend geworden; in zijn jeugd had hij willen huwen met een balletdanseres; had later groote speelschulden gemaakt, en moest om zijnentwille de hoofdwinner van zijn verloren geld, een garde-luitenant zijn regiment en residentie verlaten; en eindelijk werd verteld, dat hij zich gedurende den laatsten oorlog allesbehalve krijgshaftig gedragen had.

Met des te grooter zwier kwam hij te Wiesbaden op het tooneel.

Het gezelschap, hoofdzakelijk uit oudgedienden bestaande, liet zich zijne pretenties welgevallen, maar er kwam een oogenblik, dat IK ze niet passeeren liet; het kwam tot een kleine woordenwisseling.

Gedurende het avondconcert vroegen mij de beide Dames: „Wat is dat voor een man, die Hertog?" Nog wat gevoelig over mijn laatste ontmoeting met hem, antwoordde ik: „Dat is een echt onbeschaamde, domme, ongelukkige kerel."

Bijna op hetzelfde oogenblik trad de Hertog op ons toe en liet zich de Dames voorstellen.

Verrukt over hare buitengewone schoonheid, was hij de lieftalligheid zelve. Toen het uur voor het souper sloeg, vroeg ik hem: „Hoogheid, wilt U soms met ons soupeeren, wij gaan nu hier vandaan."

Hij nam de uitnoodiging aan en wij zetten ons aan een klein tafeltje; hij zat juist vlak tegenover mij.

De Dames voelden zich gelukkig en waren in de hoogste stemming, nu zij zoo op eens door een werkelijken Hertog werden aanbeden.

Na het gebruik van een derde flesch wijn zeide mij een der Dames: A propos, Baron, herhaalt u nog eens wat U ons over den Prins gezegd hebt. Maar niets weglaten, hoor, anders moeten wij het ontbrekende aanvullen"

Dat liep toch te bar.

Ik antwoordde lachend: Als U dit verlangt, mijne Dames, zeer gaarne. Maar vergunt mij dan eerst uwe glazen vol te schenken.

Ik gebruikte deze gewilde pauze om een oogenblik goed na te denken, hoe mij uit die gekke positie te redden.

Ik hief mijn glas op en met het liefste gezicht van de wereld klonk ik met den Hertog en sprak op komischen toon: „Mijn Prins, ik heb de Dames gezegd, dat ik Uwe Hoogheid in het geheel niet lijden mag."

De Dames ontstelden en bleven stom, maar de Hertog had het goede gevoel onmiddellijk te antwoorden: Helaas, ik weet het."

Ik ging onmiddellijk op een ander thema over en het kritieke oogenblik was voorbij.

Na het souper begeleidden wij samen de Dames naar huis; ik keerde alleen met den Hertog terug.

Toen zeide ik hem: Wat kan men vrouwen toevertrouwen? Weet U, ik durf het U nu wel zeggen, ik had U heel leelijk uitgemaakt."

We lachten ons beiden krom over deze malle historie.

Den volgenden morgen zond men mij een geparfumeerd briefje op rose papier met de vraag: Waarom ik niet op de morgenwandeling verscheen?

Ik antwoordde, dat ik mij niet tweemaal liet beetnemen.

Het was echter nog geen middag, of onze Hertog had de kostelijke scène overal rondverteld. De beide schoone hertoginnen trokken er tusschen uit, ze durfden zich niet meer vertoonen. Ze wachten de duisternis van den nacht af om stil weg te reizen.

O die vrouwen, die vrouwen!

Van Curaçao naar New-Orleans

LANGS EEN OMWEG.

Aangeboden door

J. H. B. GRAVENHORST.

Het bal was zonder stoornis afgeloopen en had tot het aanbreken van den dag geduurd. Men reed gezamenlijk weg en eenieder begaf zich naar zijne woning. Edgard en Himare begaven zich naar boord. Een Indiaan had een prachtige koe in den vroegen morgen aan boord gebracht en wachtte op de komst van den Kapitein om hem die koe te verkoopen. De eigenaar wilde een geweer en zes ponden kruit voor de koe hebben. De koop was weldra gesloten en het geweer en kruit aan den verkooper afgegeven. Op het zelfde oogenblik kwamen drie welgekleede Indianen aan boord en meldden den Kapitein, dat de koe, die daar juist door hem gekocht was, hun eigendom was. De kapitein riep den verkooper en meldde hem zulks. Deze ontkende halstarrig en verklaarde, dat de koe *zijn* eigendom was en niemand dan hij het recht had ze te verkoopen. De kapitein bevond zich in eene zeer onaangename positie en zeide bereid te zijn de koe naar land te doen brengen zoo de verkooper het geweer en kruit terug

van den heiligen Benedictus ware misschien het grootste gedeelte der oude geschriften voor ons verloren geweest."

Aan deze ware volksbeschavers, die onzelfzuchtig ware beschaving, die begint en eindigt met God, aanbrengen, wenschen wij alle succes toe.

Moge hunne landbouwkolonie groeien en bloeien en in lengte van dagen tot zegen zijn van de Britsch-Indische bevolking van Trinidad!"

Hoedenvlechterij in Suriname.

Naar *De Surinamer* zal in het midden van deze maand door een 22 leerlingen van de hoedenvlechtschool en een 8-tal van den cursus van het Maria-patronaat het examen voor een diploma afgelegd worden.

Dezelfde onderverdeeling, welke in Curaçao bestaat, is ook door het Comité voor de vlechtindustrie in Suriname overgenomen. Het diploma wordt onderverdeeld in A. B. C. D.

Diploma A. beteekent, dat de leerlinge bekwaam is om groffe hoeden te vlechten (de goedkoopste soort);

Diploma B. beteekent, dat de leerlinge bekwaam is om minder groffe hoeden te vlechten (goedkoope soort);

Diploma C. beteekent, dat de leerlinge bekwaam is om fijne hoeden te vlechten (duurer soort);

Diploma D. beteekent, dat de leerlinge bekwaam is om de fijnste hoeden te vlechten (de duurste soort)

Het examen zal bestaan vooreerst in het afleveren van een proefstuk en tweedens in eenige theoretische kennis van de stroosoorten, van de verschillende roosjes en boorden, van den opzet van den hoed, de verhoudingen van de verschillende onderdeelen van den hoed enz. Zooals wij nog vernamen, wordt bij het keuren van het proefstuk, niet alleen het werk zelf, maar ook de tijd, welke aan het afmaken van het proefstuk is besteed, in aanmerking genomen.

Bij het afnemen van het examen zal het Comité bijgestaan worden door Soeur Gonzalez en Soeur Josephita, aan wie, op advies van de naar Curaçao teruggekeerde vlechtonderwijzeres, door het Comité respectievelijk diploma C. en diploma B. wordt uitgereikt.

Om de leerlingen van de vlechtschool, die na het vertrek van de vlecht-onderwijzeres naar Curaçao in begin Juni ll. onder leiding van de leerlingen Cramer en Chin-A-Moei aan het werk zijn gebleven, de noodige theoretische kennis van het vlechten bij te brengen en zich verder in het vlechten te bekwamen, is het Comité met de Eerw. Soeurs in overleg getreden. Dezen hebben zich bereid verklaard de leerlingen het noodige onderricht te geven, totdat de nieuwe vlechtonderwijzeres van Curaçao zal zijn overgekomen. Met het oog hierop is bepaald, dat de leerlingen voor het examen Maandag, Dinsdag en Woensdag en de overigen Donderdag en Vrijdag 's nam. van half vier tot zes uur extra les zullen ontvangen van Soeur Gonzalez.

Na het examen zal er voor de begunstigers der vlechtschool een soort tentoonstelling gehouden worden van hetgeen er door de leerlingen van de vlechtschool en den cursus van het Maria-patronaat der Eerw. Soeurs is vervaardigd geworden. Tegelijkertijd zullen zij in de gelegenheid gesteld worden om een kijkje in de vlechtschool te nemen. Zij zullen de vlechtschool „in werking" aanschouwen.

strand aan haar lot over te laten.

Voorzoover wij over de resultaten van dit eerste jaar kunnen oordeelen, zal de indruk, welke de begunstigers der vlechtschool dan zullen ontvangen, ongetwijfeld gunstig zijn.

Wij zijn goed op weg om een nieuwe, bloeiende vrouwenindustrie te krijgen.

Wat 'n zegen dit voor de kolonie en vooral voor de vrouwen zal wezen, behoeft niet gezegd te worden.

Reeds hebben de Eerw. Soeurs in haar patronaat aan de Gravenstraat een bloeienden vlechtcursus met een dertigtal leerlingen.

De cursus staat onder de kundige leiding van eenige Eerw. Soeurs, die onder leiding van de gewezen vlechtonderwijzeres Mej. Marguerieт Purier-Manuela van Curaçao het vlechten hebben geleerd. Van een der Soeurs, Soeur Gonsalez, heeft Mej. Purier verklaard, dat de Soeur het diploma C, op een na het hoogste diploma, hetzelfde dat de Curaçaosche vlechtster bezat, ten volle verdient, hetgeen haar dan ook — naar wij vernemen — door het Comité voor de vlecht-industrie zal uitgereikt worden. Het werk, dat door haar wordt afgeleverd, is inderdaad prachtig. Onbegrijpelijk is het, hoe zij in zoo korten tijd het hoedenvlechten tot in de finesses heeft kunnen aanleeren. Voor de Surinaamsche hoedenvlecht-industrie is Soeur Gonsalez in volle waarheid een onmisbare steun.

Deze hoedenvlechtcursus onder zulke bekwame en intelligente leiding belooft veel goeds voor de toekomst. Ja, men kan gerust nu reeds zeggen, zonder zich aan overdrijving schuldig te maken, dat de hoedenvlecht-industrie in Suriname *gevestigd* is, al is zij nog heel in den aanvang.

Naast de hoedenvlechtschool zijn de Eerw. Soeurs voornemens een nieuwe industrieschool te stichten en wel een school voor kant-werken.

De kant-industrie heeft in de laatste jaren in Europa wederom de volle aandacht op zich getrokken. Door de fabrieks-kant was de kant-industrie in verval geraakt. Het publiek, zelfs de „High Life" heeft zich vele jaren tevreden gesteld met namaak. Thans echter is hierin een kentering gekomen. Een der grootste opheffers van deze industrie is de Koningin van België, Koningin Elizabeth.

In Nederland is tegenwoordig het kantkloppen ook in de nettere en hoogere kringen zeer in zwang. Verschillende scholen voor kantkloppen zijn geopend.

Nu bestond bij de R. K. Missie reeds lang het plan om een kantschool op te richten. Dit plan kan en zal de Missie thans verwezenlijken. Met de laatste mail is nl. een Eerw Soeur aangekomen, die in 's Hage een cursus in kant-kloppen heeft gevolgd. Voorloopig zal aan de Louisaschool een cursus verbonden worden en later aan de meisjes-patronaten.

Niet anders dan dankbaar kan men zijn, dat de R. K. Missie deze vrouwenindustrie ook hier wil invoeren Immers het meisje en de vrouw in de gelegenheid stellen op eerzame wijze in haar dagelijksch onderhoud te voorzien is een der groote vereischten om het zedelijk peil te verhoogen.

Moge de Eerw. Soeurs die reeds zooveel en zoo lang in het belang van Suriname's bevolking hebben gearbeid, ook in deze onderneming slagen.

Dit hopen wij van harte.

De Surinamer.

RAPPORT

VAN DEN HEER

H. J. COHEN HENRIQUEZ.

BERLIJN.

Op den 7n September vertrok ik naar Berlijn.

Den dag na mijne aankomst te Berlijn zette ik mij aan den arbeid.

Niettegenstaande de groote uitgestrektheid dezer stad, was ik in de gelegenheid binnen betrekkelijk zeer korten tijd de voornaamste fabrikanten en importeurs op te zoeken, daar ik mij reeds van te voren met sommigen hunner in verbinding had gesteld en van hen de gewenschte inlichtingen had bekomen.

Reeds bij het bezoeken van de verschillende winkels liet Berlijn zich aanzien als een belangrijk centrum van hoedenhandel. In zeer groote verscheidenheid ten opzichte van prijs en model werden hoeden, waaronder ook de onze, in de winkelramen uitgestald.

De uitspraak van fabrikanten en importeurs betreffende onze hoeden was zeer gunstig. Het vlechtwerk, vooral de buigzaamheid er van, werd om strijd geroemd, en onze fijne hoeden werden bijzonder mooi gevonden. Slechts de modellen vielen niet in den smaak, maar dit was ook het geval ten opzichte van de Panamahoeden uit andere landen. Men verlangt, dat de strooihoedenindustrie rekening houdt met de eischen van de mode. Op dit onderwerp zal ik terugkomen bij mijne algemeene beschouwingen als uitvloeisel van dit rapport.

Ten opzichte van de middelsoorthoeden uit Ecuador en Peru vernam ik het volgende: dat de plaat en de rand van de hoeden uit Peru te los gevlochten worden, doch dat de invoer niettemin vrij aanzienlijk was, daar de hoeden in verschillende vormen geplet konden worden. De gebreken die bij de hoofddeksels uit Ecuador geconstateerd werden waren: dat de plaat niet gelijkmatig wordt gevlochten en dat de randen erg slap waren, wat moeilijkheid gaf bij het pletten. Deze gegevens werden mij verstrekt als eene waarschuwing met betrekking tot onze hoeden, voornamelijk in die gevallen, dat mij proeforders werden opgedragen.

De hoeden uit Monte-Cristi, Ecuador, hebben een uitstekenden naam verkregen.

Mij werd medegedeeld, dat men in Duitschland zeer veel waarde hechtte aan het land van oorsprong van het artikel.

Men beschouwt slechts de producten uit Columbia, Ecuador en Peru als echte Panamahoeden.

Naarmate de plaats van herkomst werd er meer of minder voor een hoed betaald. Onze hoeden werden als de minsten beschouwd, zoodat, als er van Curaçaosche hoeden gesproken werd, de grofste soorten werden bedoeld. Hieruit meende mijn zegsman te moeten afleiden, dat zelfs wanneer onze hoeden even mooi en duurzaam zijn als die uit andere landen, zij vooreerst onder den naam van Curaçaosche hoeden minder zullen opbrengen en dat hierin eerst verbetering zal komen, wanneer het algemeen bekend zal zijn, dat Curaçao ook hoeden van goede en duurzame kwaliteit kan leveren.

Verder deelde bij mij mede, dat als Panamahoeden slechts die hoofddeksels verkocht mogen worden, waarvan de grondstof afkomstig is uit een der hiervorenvermelde landen.

Men is onder den indruk, dat de Curaçaosche hoeden gevlochten worden van een zeer minderwaardig soort stroo, op het eiland zelf gekweekt.

Hoeden gevlochten van stroo afkomstig uit Columbia, Ecuador of Peru worden als Panamahoeden verkocht, zelfs al zijn zij in Europa vervaardigd.

In Berlijn trof ik ook een hoed aan, ingevoerd uit Formosa, welke hoed zeer veel geleek op onze stapelhoeden, doch lang niet zoo sterk was.

Hoeden gevlochten uit Managras, genaamd Manarama, ofschoon grof en onsterk, worden veel geïmporteerd uit Madagascar.

Ik heb den indruk verkregen, dat de fabrikanten of importeurs van deze grove hoeden, niet veel letten op de duurzaamheid van het artikel, zoolang het bestand is tegen het pletten en verdere bewerkingen. Een goedkoope hoed mag ook niet lang duren, zeggen zij.

Van enkele fabrikanten vernam ik, dat onze stapelhoeden door hen slechts gebezigd werden als binnenvorm van dameshoeden en ten gebruike van visschers en landbouwers.

Toch zag ik genoemde hoeden, waarvan enkelen geplet en opgemaakt waren, met lint en voering, uitgestald en werden zij gedragen door dames en heeren die ik in de straten van Berlijn tegenkwam.

Dezelfde ervaring als opgedaan te Bordeaux en Keulen, ondervond ik ook te Berlijn, n.l. dat rechtstreekschen invoer uit Curaçao tot teleurstellingen en geldelijk verlies hebben geleid en dat het den handelaren beter convinieërde, Curaçaosche hoeden te Hamburg of elders te koopen. Men heeft dan het groote voordeel het artikel te kunnen bezichtigen, alvorens het te koopen.

Niettegenstaande dit, werden mij eenige proeforders gedaan door een paar van de grootste handelaren, die bij slagen van de orders, groote hoeveelheden van onze middelsoorthoeden zouden kunnen gebruiken.

De noodige gegevens ten opzichte van vorm, grootte enz. werden mij verstrekt.

Eenige importeurs gaven het verlangen te kennen, dat de hoeden gebleekt en geplet zouden worden opgezonden.

Gedurende mijn verblijf in Berlijn was ik in de gelegenheid, onderzoek te doen naar de mogelijkheid om onze hipihapa- en lataihoeden te kleuren en bezocht daartoe de welbekende fabriek „Actien Gesellschafft für Aniline Fabricaten" S.O. 36 Lohmühlenstrasse 65167, alwaar ik op zeer heusche wijze werd ontvangen.

De reeds onder de hoofden België en Nederland van dit rapport besproken moeilijkheden betreffende het kleuren van deze stroosoorten, werden breedvoerig besproken. De Directeur van de fabriek verklaarde zich bereid bij toezending van eene hoeveelheid ordinaire hoeden de noodige proeven te zullen nemen.

Na mij verder op de hoogte te hebben gesteld van verschillende onderdeelen van den hoedenhandel, verliet ik Berlijn op den 12n September 1913, met bestemming naar Hamburg.

De Nederlandsche Officiere in Albanie.

In de „Gazette de Hollande" komt een relaas voor van hetgeen generaal de Veer, nog te Breda vertoevend, aan een vertegenwoordiger van het blad mededeelde. Van belang is daaruit het volgende:

Generaal de Veer legde er den nadruk op, dat de Nederlandsche officieren naar Albanië geroepen waren om in den door de mogendheden geschapen nieuwen Staat orde en regel te brengen door middel eener georganiseerde gendarmerie. Om met eenige vrucht werkzaam te zijn, moesten de Nederlanders zich noodzakelijk eerst wat op de hoogte stellen van de gezindheid der bevolking en de toestanden in het land. Zij vonden er een verzameling van stammen, die niet het flauwste begrip hadden van een gemeenschappelijk vaderland, van vaderlandsliefde, van eerlijkheid en goede trouw; die voortdurend elkaar bevochten. Onmiddellijk na hun excursie werden zij door de Internationale Contrôle-Commissie gepresd om met de pas gevormde gendarmerie het Zuiden des lands te gaan bezetten, dat door de Grieksche troepen was verlaten. Tijd voor organisatie werd niet gegeven en men moest schier alle manschappen aannemen, die zich aanboden, ook menschen, die geen notie hadden van een Staatsbestuur en die geboren en opgevoed waren onder een anarchistisch regiem; die geen idee hadden van saamhoorigheid en die evengoed bereid waren te schieten op hun officieren als op de rebellen. Zulke lieden moest men in allerijl wapenen en bezoldigen en alle tijd moest worden besteed aan het bezetten van het Zuiden met deze troepen. Op die wijze ging de oorspronkelijke taak der Nederlanders van zelf over in een andere en de Nederlandsche officieren moesten daarbij nog dankbaar zijn voor de hulp, die de Internationale Commissie hun verstrekte.

Over een bezetting van Albanië door een internationaal leger liet generaal de Veer zich zeer voorzichtig uit. Dit wordt, zeide hij, door zeer veel zaakkundige personen als de eenige uitweg beschouwd, maar zulk een bezetting is een zeer ingewikkeld probleem. Dat is politiek en gaat mij niet aan, zei de generaal. Ik ben officier en in Albanië in dienst van de mogendheden.

De Generaal blijft intusschen Esad pasja beschouwen als een Janus met twee gezichten, die met een autocratisch temperament er naar streefde om meester te worden van het land en die vóór de komst van den Mbret, om tot zijn doel te geraken, van „oostersche" middelen gebruik maakte. De Generaal verzekerde ten slotte, dat wat de rebellen deden niets anders was dan het werk van zekere opstokers, die het land, het volk en taal kennen.

Zij hitsen de godsdienstige hartstochten aan en berokkenen aan het land een onberekenbaar kwaad. Eén zaak staat bij hem vast: Zij moeten het land uit! Als het volk niet meer door hen bewerkt wordt, zal er vrede komen tusschen de menschen. „In een betrekkelijk lang verblijf te Valona, besluit de generaal, heb ik nooit ook maar de geringste vijandschap tusschen Christenen en Mohammedanen kunnen ontdekken."

---

gaf. Hiervan wilde deze echter niets weten, zoodat de koe dus aan boord bleef. Na eenige minuten met den kapitein gesproken en van hem een flesch rum ontvangen te hebben begaven de drie Indianen zich weder naar land.

De verkooper had verzocht een half uurtje aan boord te mogen blijven uitrusten, groette daarna den kapitein en stapte in de boot, die hem aan land bracht. Nauwelijks tien passen het strand opgeloopen zijnde, doorboorde een geweerkogel hem de borst. Doodelijk getroffen viel hij op het strand. De dader was natuurlijk niemand anders dan een der Indianen, die de koe als zijn eigendom opgeëischt had. In allerijl liepen zij naar hunne paarden, sprongen op en renden weg, doch niet hard genoeg om eenige vergiftigde pijlen, die hen door de vrienden van den gedoode achterna gezonden werden, te ontloopen. Twee hunner werden in den rug zoodanig getroffen, dat de pijlen er vast in bleven zitten en zij daarmede wegrenden.

Drie dagen later waren deze beide lieden overleden, zoo dat deze koe aan drie personen het leven kostte.

Himare gaf den Kapitein den raad de koe niet te behouden en haar op het strand aan haar lot over te laten.

Dit geschiedde en twee dagen later was de koe bij den Indiaan, die haar opgeëischt had en dood was, terug. Zij was dus werkelijk gestolen. Men was het algemeen onder de Indianen eens, dat de Kapitein geen schuld aan het gebeurde had, doch vond het billijk dat de Kapitein, om zich van deze zaak geheel schoon te wasschen, twee vaatjes rum aan de bloedverwanten der gedooden zoude toezenden. Deze raadgeving werd opgevolgd en daarmede was de zaak voor den Kapitein afgeloopen. De ruilhandel werd de volgende dagen met ijver voortgezet en alle mogelijke voorzorgen genomen om te voorkomen, dat er geroofd vee aan boord gebracht en verkocht zoude worden. Himare vernam intusschen van hare moeder, dat een der gewonde Indianen aan haar geparenteerd was en dat het in haar belang zoude zijn, zoo zij en Edgard den zieke gingen opzoeken. Zij besloot dus Edgard voor te stellen met haar naar den zieke te rijden en daar naar zijn toestand te vernemen. Edgard nam dit voorstel aan en reed met Himare en Mehija naar den gewonde. Men stapte, op eerbiedigen afstand van de hut, waar de zieke lag, van de paarden af en werd door den zoon van den gewonde de hut binnengeleid.

Op een soort van tafel lag de zieke op zijn buik, de rug was heel ontbloot en om de wond was met krijt een vrij groote cirkel getrokken, de zieke was over het geheele lichaam pijnlijk en gezwollen, kermde aanhoudend en was zeer dorstig. Vlak bij de tafel, waarop de zieke lag, stond de dokter, een rijzige Indiaan met een kalm en vriendelijk gelaat, in de eene hand hield hij een bal die met kleine steen tjes half gevuld was en die hij steeds schudde, in de andere een mengsel van kalk en kruiden, dat hij in zijn mond stak en de wond daarmede uitzoog. Na dit eenige malen herhaald te hebben spoog hij het mengsel uit, spoelde zijn mond uit en prevelde met bevende stem een verzoek aan de ziekte om toch spoedig te willen wijken. Niettegenstaande alle aangewende middelen bezweek de gewonde na een zeer smartelijk lijden. Het vergif had zich bij de komst van den dokter reeds in het lichaam verspreid, geen uitzuigen hielp hier meer. Na den nacht hier te hebben doorgebracht en getuige van dit schrikkelijk lijden te zijn geweest, vertrokken de bezoekers in den morgen weder naar boord. Op het strand trof de kapitein een Indiaan aan, die van boord kwam en hem spreken wilde. Deze meldde hem, dat hij een zoontje had, dat hij gaarne door den kapitein aan boord zoude laten doopen en wenschte te weten, of de kapitein zijn verzoek zou inwilligen. „Ik ben zelf, zeide hij, te H. R. gedoopt, laat al mijne kinderen doopen en ben niet even als de andere Indianen, een domkop. Ook heb ik," vervolgde de aangekomene, „onderwijs in den godsdienst genoten bij den geestelijke, wiens hut men verbrand heeft en draag steeds een rozenkrans bij mij."

„Hebt gij nog al het een ander bij den pastoor geleerd," vroeg de Kapitein; weet gij b.v. ook hoeveel goden er zijn en hoe zij heeten?" „Dit wist ik reeds," antwoordde de Indiaan, „voor dat ik den geestelijke gesproken had, er zijn drie soorten van goden.

No. 1 is de God van het goede, die, na uw dood, de vrouw die gij het meest hebt lief gehad, en uw rijpaard of koe, die het meeste melk gaf, bij u doet komen op een andere wereld.

No. 2 is de God van het kwade, die U vooral bij nacht vervolgt en waartegen gij U behoeden kunt door zooveel mogelijk tabaksrook om U heen te blazen.

No. 3 vereenigde de hoedanigheden van nummer een en twee in zich en heeft verscheidene moorden op zijn geweten, doch werd, bij gelegenheid dat hij beschonken was, door de tijgers op den berg Makwira, waar hij woonde, opgevreten. Gij ziet het, Kapitein, dat ik niet zoo onbeschaafd ben als mijne landgenooten. Mijn naam is ook Simon Bolivar, de ontdekker van ons land." „Wel, Simon Bolivar," zeide de kapitein, „zoo gij er op gesteld zijt, dat ik uw kind doopen zal, dan kunt gij over twee dagen als de zon dáár staat, en wij beschaafden het negen ure noemen, bij mij komen en uw kind mede brengen. De kennismaking werd bezegeld door een flinke handdruk en Simon Bolivar vertrok zeer voldaan.

Op den bepaalden dag wemelde het van Indianen, allen in witte togas gekleed, aan 't strand. Aan boord werden de vlaggen gehesschen en drie kanonschoten gelost. Simon Bolivar wuifde met een witte vlag aan land. De boot roeide naar land en bracht in drie toeren de bezoekers aan boord. Geen der Indianen had zelfs een dolk bij zich. Op het achterschip had men een soort van preekstoel gemaakt, een Spaansche bijbel lag er op en daarnaast op een tafeltje stond een groote witte kom met helder water. Nadat de kapitein de gasten ontvangen had en hen op stoelen en banken had doen plaats nemen, begaf hij zich in de kajuit en verscheen, eenige minuten later, geheel in het zwart gekleed, plaatste Simon Bolivar en diens vrouw in twee leuningstoelen, welke voor die gelegenheid met vlaggen overtrokken waren en vlak voor den preekstoel stonden, en beklom daarna den preekstoel.

Wordt vervolgd.

Berichten uit de Kolonie.

Kerkelijke Berichten.

Z. D. H. Mgr. M. G. VUIJLSTEKE, met de *Estelle* Maandagmorgen van Aruba teruggekeerd, vertrekt hedenmiddag met hetzelfde schip naar Bonaire. De Eerw. frater RADULPHUS, Bisschoppelijk Inspecteur van het Bijzonder Onderwijs, zal Monseigneur opnieuw vergezellen.

***

Z. H. de Paus heeft alle jurisdictie over het Diocees Guyana (Venezuela) ontnomen aan Mgr. Dr. A. M. DURAN, zoodat deze bisschopszetel vacant is. Dr. SIXTO SOSA is benoemd tot Vicaris Kapitulaar.

De Vrijmoedige

kon in zijn nummer van 23 Juli nader mededeelen, dat zijn *goede* bron was „de Gouvernements-secretaris, die door den Hoogedelgestrengen Heer Gouverneur gemachtigd was het onjuiste bericht (van de *Amigoe*) tegen te spreken."

Hadden wij dadelijk geweten, dat onze geachte Collega ons tegenspraak op gezag van den Heer Gouverneur zelven, dan hadden wij ons wel gewacht nog langer vast te houden aan eigen meening. Ook al meenden wij nog zoo zeker van onze zaak te zijn, waar tegenspraak kwam van zulk een bevoegde zijde, paste het ons niet, verder op de zaak in te gaan.

Na gewonnen inlichtingen zijn wij tot de ontdekking gekomen, dat hier werkelijk *een afschuwelijk misverstand* in het spel is.

Mr. J. B. Gorsira te Caracas.

De *Vrijmoedige* weet hieromtrent mede te deelen:

Na een kort, doch alleszins aangenaam verblijf in Venezuela's schoone hoofdstad, is de Procureur-Generaal in deze kolonie, Mr. J. B. GORSIRA, ten hoogste voldaan over de vriendelijke ontvangst, hem en den zijnen in de naburige republiek te beurt gevallen, in ons midden teruggekeerd.

Naar men ons van welingelichte zijde bericht, werd Z. E. G. A. bij zijne aankomst te La Guaira, namens Z. E. den President der Vereenigde Staten van Venezuela hartelijk verwelkomd; ook autoriteiten te dier stede hebben zich geenszins onbetuigd gelaten.

Op bevel van hoogerhand, werd ZEGA.'s bagage onmiddellijk vrij vervoerd, zonder aan de voorgeschreven formaliteiten eener visitatie te zijn onderworpen geweest, terwijl de hooge bezoeker met familie in gereserveerde wagons per trein van de landingsplaats naar de Douane werd gereden, alwaar over en weder beleefdheidsbetuigingen hebben plaats gehad. Bij het gebruik van den eerewijn werden heildronken gewijd aan onzen tweeden Magistraat, wiens verblijf op Venezuelaanschen bodem men verklaarde zoo aangenaam mogelijk te willen maken.

Ook te Caracas, waar zich o. m. het prachtige presidentieële paleis bevindt, was de ontvangst door de autoriteiten, eene recht minzame begroeting, die op ZEGA. eenen allergunstigsten indruk heeft teweeggebracht; o. a. werd door Generaal JUAN VTE. GOMEZ, Opperbevelhebber van het leger, in een eigenhandig schrijven, ZEGA. hartelijk welkom geheeten en daarbij de wensch geuit, dat het verblijf te Caracas hem behagelijk moge wezen.

Ter eere van den aanzienlijken bezoeker werden diners gegeven en werd zijn verblijf in het zoo sympathieke Caracas ook anderzins in ruime mate veraangenaamd.

Bij gelegenheid eener opwachting bij den President, drukte Zijne Excellentie zijn leedwezen uit, dat het verblijf van den Procureur-Generaal zóó kort zijnde, den wensch van ZE. om aan ZEGA. eenige bijzondere attentie te bewijzen, onuitvoerbaar maakt.

Op den bezoeker heeft Caracas, naar wij vernemen, een allerprettigsten indruk gemaakt, terwijl hij als om strijd roemt de prachtige gebouwen, mooie wandelwegen, uitstekend geregeld rijtuigverkeer, voortreffelijke straten en zooveel meer, te veel om op te sommen, doch die — volgens ZEGA. — in verband beschouwd met het heerlijke en gezonde klimaat van die mooie stad, het alleszins begrijpelijk maakt, waarom de vreemdelingen een bezoek aan die residentie-stad zoo aantrekkelijk vinden; de reis naar Caracas — Puerto Cabello wordt door Mr. J. B. GORSIRA onvergelijkelijk schoon genoemd.

ZEGA., overal met de aan zijn rang verschuldigde onderscheiding ontvangen, heeft zich persoonlijk mogen overtuigen, dat Venezuela zijne vrienden weet te waardeeren.

Bij hun vertrek werden aan Mevrouw GORSIRA prachtige ruikers, o. a. een namens den President, door diens militairen adjudant aangeboden, en den vertrekkenden daarbij eene voorspoedige reis toegewenscht.

De vriendelijke ontvangst van onzen tweeden Magistraat door Venezuela wordt door Curaçao dankbaar op hoogen prijs gesteld; moge de band van vriendschap tusschen die republiek en Nederland steeds hechter worden!"

Havenwerken.

De nieuwe grijp-baggermachine volgens *Priesman-system*, met lange ijzeren grijpvingers, is Dinsdagmorgen aan het werk getogen. Het toestel was voor de werkers nog iets vreemds, herhaaldelijk moest de opzichter der Curaçaosche Handel Maatschappij, TH. MARTIJN, verklarend optreden of zelf op de machine springen. Maar er is toch al aardig wat koraal en steen mee opgehaald.

Dr. Ch. J. Samson.

Steeds was het moeilijk voor de buitendistricten en de eilanden een goede geneeskundige te vinden. Dr. CH. J. SAMSON heeft steeds uitstekend voldaan en was om zijn dienstvaardigheid erg gewild bij de bevolking. De Arubianen hadden hem dolgraag als tweeden dokter op hun eiland gehad en het Gouvernement benoemde hem dan ook als zoodanig.

Wegens den slechten staat zijner gezondheid ziet Dr. SAMSON zich echter genoodzaakt voor een tijdje naar Suriname te vertrekken. Wenschen wij den goeden Dokter een voorspoedig herstel en een spoedige terugkomst op Curaçao.

ZEd. vertrekt met de *Oranje Nassau*.

Is dat waar?

Ons werd verzekerd, dat de Venezolaansche sigaren ook gemaakt worden door melaatschen te Puerto Cabello, en de pakjes conserven in gedroogde bladeren gewikkeld, door melaatschen in Columbia.

Is dat waar?

En mogen die artikelen dan toch hier worden ingevoerd?

Dan moeten onze goede burgers maar zelf zoo verstandig zijn, nooit of nimmer, dergelijke gevaarlijke artikelen te koopen. De invoer vervalt op dergelijke wijze van zelf.

Eere-doctoraat.

Bij gelegenheid van het 300-jarig bestaan der Universiteit te Groningen werd H. M. de Koningin gepromoveerd tot Doctor in de Nederlandsche Letterkunde.

Na de historische rede, door prof. Van Dijk in de Nieuwe Kerk gehouden, nam de rector magnificus der Groningsche universiteit prof. Hamburger, het woord, om de Koningin het eere-doctoraat in de Nederlandsche letterkunde aan te bieden als erkenning harer groote verdiensten ten opzichte van het gebruik en het hoog houden bij elke gelegenheid van onze moedertaal, symbool van onze nationale eenheid.

Daarna hield Hare Majesteit de volgende rede:

Mijnheer de rector magnificus,

Voor de hooge onderscheiding, welke Mij door den senaat der Groningsche Hoogeschool op voordracht der faculteit van letteren en wijsbegeerte is verleend, is het Mij een behoefte, u in deze uitgelezen vergadering, Mijne erkentelijkheid te betuigen. Zooeven werd door u gewezen op de nauwe betrekking, welke reeds lang, tusschen deze universiteit en Mijne voorvaderen bestaan hebben. Weest u verzekerd, dat Ik Mij oprecht verheug, deze aloude banden door het verleende doctoraat opnieuw bezegeld te zien.

Diep gevoel en waardeer Ik, dat de academie in Mijne benoeming heeft willen doen uitkomen Mijne verknochtheid aan onze wonderschoone taal, de bezielende kracht, die van haar uitgaat, en de beteekenis, welke zij heeft zoowel voor Mijn leven als voor dat van ons geheele volk. Zij ontvange daarvoor Mijn warmen dank.

Welgemeende hulde breng Ik haar voor hetgeen zij op het gebied der vaderlandsche taal en letterkunde verricht heeft, voor de belangrijke plaats, welke zij voor wetenschap en studie in ons vaderland bekleedt.

Onze moedertaal, wij hebben haar lief, omdat wij haar allen gebruiken, als wij het gelukkigst zijn aan eigen haard; wij hebben haar lief boven al, omdat zij is de uiting onzer nationale eenheid. Moge zij steeds beter begrepen en gewaardeerd, meer volmaakt en welluidend gesproken worden, en hare letterkunde in hare dichtingen bloeien, zich wijder ontplooien, opdat deze der wereld verkondige, dat de taal onzer vaderen leeft verjongd en krachtig, gebruikt door een kloek en voortvarend volk, Neêrlands roem vertolkend, overal waar zij gehoord wordt."

De Nieuwe Inspecteur.

De *Surinamer* schrijft:

Naar verluidt, zal de heer H. Meerdink, leeraar aan de Hendrik- en Normaalschool, optreden als Inspecteur van het Onderwijs te Curaçao.

Bevat dit bericht waarheid, dan zal genoemde titularis reeds binnenkort de kolonie moeten verlaten, want, naar wij vernemen, wordt einde Juli de Inspecteur in Curaçao verwacht, waar hij dan tot December zal blijven om zich op de hoogte van het onderwijs aldaar te stellen en rapport uit te brengen aan de Regeering. In December vertrekt hij naar Nederland om het volgend jaar voorgoed zijn ambt te aanvaarden.

Met den heer Meerdink zou een onzer beste onderwijs-krachten de kolonie verlaten."

Het Koloniaal Weekblad.

In No. 27 van dit Blad, dd. 2 Juli, lazen we:

De „Amigoe" van 30 Mei j. l. neemt aanstoot aan het kiekje, dat in ons feestnummer van 30 April j. l. in de rubriek Curaçao verscheen.

Beginnen wij met te zeggen, dat zij grootendeels gelijk heeft, het kiekje is door een misverstand in de rubriek verzeild geraakt. Er waren 4 andere plaatjes voor de opneming in het feestnummer bestemd geweest. Twee van deze werden in ons nummer 25 geplaatst en de beide andere volgen hier en geven een beter beeld van de haven dan op het door de „Amigoe" aangevallen kiekje.

Wij zijn er geen voorstanders van om bij een feest of optocht een 17e-eeuwsch oorlogsschip en nog wel de beroemde „7 Provinciën", weer te geven door een verkleinde reproductie, hier in dit geval een sloep van H. M. „Kortenaer", de personen, die in natuurlijke grootte daarop staan, doen dan altijd iets bespottelijks aan en verstoren de illusie!

Over het „provincie-stadje Harlingen" waarmede wij Curaçao of liever Willemstad vergeleken, meer wat de sterkte der bevolking betreft, dan ten opzichte van het Internationaal verkeer, moet de „Amigoe" nu heusch zoo min niet denken. Het is een levendige handelsplaats met waarschijnlijk meer verkeer en grooteren in- en uitvoerhandel dan Curaçao. We zien niet in, waarom we door deze vergelijking de sympathie voor onze Vereeniging Oost en West zouden moeten verbeuren, evenmin zien wij in, dat wij partijdig zouden zijn, omdat we niet steeds naar den zin van „Amigoe" schrijven.

Als het blad een „staaltje" ophaalt van onze partijdigheid, zooals in haar nummer van 30 Mei, dan is het naar onze meening eerlijker om niet een enkele zinsnede van een door ons besproken artikel uit de „Wekker" te vermelden, maar het geheele stuk, zoodat de lezer zelf kan oordeelen of onze conclusie juist is, dan wel toe te schrijven is aan „fel anticlericalisme".

Wij zijn in het geheel geen vrienden van twistgeschrijf, gewoonlijk leidt dit tot niets, 't is ons alleen te doen om de ware belangen van Curaçao en zijne bevolking, zooals die door ons begrepen worden, te bevorderen."

Onzerzijds een enkele kantteekening.

De Vereeniging van Oost en West verbeurt onze sympathie, als het de burgerij onzer stad besprekend zegt „en dan nog met een groote meerderheid aan negers en kleurlingen, die niet de gewenschte elementen voor welvaart en voorspoed zijn!"

Een *Koloniaal* blad mag dergelijke taal niet schrijven. Dat is beleedigend.

Harlingen moge een levendige handelsplaats zijn met waarschijnlijk meer verkeer en grooteren in- en uitvoerhandel dan Curaçao, het is geen centrum van internationaal verkeer, dicht bij het hoofdcentrum van het wereldverkeer (Panama) gelegen.

Waar wij het over het *begin* van een artikel in *De Wekker* hadden, behoefden we niet meer dan den eersten zin aan te halen; wat we ook deden.

Ten slotte verheugen wij ons, dat *Het Koloniaal Weekblad* zich ten doel stelt „de ware belangen van Curaçao en zijne bevolking" te bevorderen.

Maar het Blad verbeelde zich niet, dat de WARE belangen altijd zullen zijn „zooals die door H. K. W. begrepen worden." De Katholieke belangen van de Katholieke Bevolking bijv. schijnt dit blad heelemaal niet te kunnen begrijpen. Vleiën wij ons derhalve, dat H. K. W. van tijd tot tijd ook eens „naar den zin van de *Amigoe* zal schrijven."

Een Koninklijk Woord.

Tijdens haar verblijf te Groningen heeft Hare Majesteit ook de Kazerne bezocht, de vroegere standplaats van Majoor THOMSON.

Hare Majesteit heeft het Garnizoen toegesproken op de volgende wijze:

Officieren, Onderofficieren, Korporaals en Soldaten!

„Het is mijn wensch, enkele woorden tot u te richten naar aanleiding van het sneuvelen van uwen wakkeren kameraad en chef. Sedert die droeve mare tot ons kwam, trilt in ons de snaar van Vaderlandsliefde, Nederlandsche harten kloppen sneller. Volk en leger, wij allen gevoelen ons op een gansch bizondere wijze één in rechtmatigen trots op den zoon van onzen stam, die in den vreemde getoond heeft wat oudvaderlandsche plichtsbetrachting en moed beteekenen, op zijne krijgsmakkers in Albanië, die eene schoone taak op de schouders namen in dienst der beschaving. Van ooggetuigen vernam ik van de onverschrokkenheid en volharding, waarmede zij hunne zware en gevaarvollen plicht vervulden, van de ontbering en moeite welke zij zich getroostten, waarvan wij hier wellicht nooit iets zullen vernemen. Hun allen onzen dank voor hetgeen zij voor den roem van Vaderland en leger doen! Zij herinneren ons aan de veelomvattende roeping, welke aan ons dapper Indisch leger en onze vloot, aan het corps bestuursambtenaren is toevertrouwd in ons groote Nederland onder de keerkringen. Wie zoude de tallooze offers kunnen vergeten, die daar gebracht zijn en iederen dag opnieuw worden gebracht, die schitterende wapenfeiten, die daden van zelfverloochening en moed in den dienst van het Vaderland verricht. Ook deze gedenk ik met groote waardeering en dankbaarheid, die mannen van graniet en van staal. Zij allen gaan ons voor op den weg van plicht, van veerkracht en van moed. Dat zij ons mochten bezielen groot te zijn als zij. Voorwaar, de dagen van Koen en De Ruyter, zij behoeven, zij mogen niet tot het verleden behooren."

El Imparcial.

Deze oudere Colega is Dinsdag zijn 41sten jaargang ingetreden met een feestnummer ter eere van den 104 den herdenkingsdag van Columbia's onafhankelijkheid.

Onze gelukwenschen!

Inspectiereis.

Verleden Vrijdag deed de HEG. Heer Gouverneur een inspectiereis door het 2e en 3e district. Z.H.E.G. was vergezeld van zijn militairen adjudant en den districtmeester. Ook het struisvogelpark en *Hato* werden bezocht.

Onze Loods.

Hedenmorgen lag de Deensche *Dorning Olga* voor de haven. Het schip was bijna leeg en er liep een sterke stroom.

Wij hebben toen gezien, wat een zwaar werk onze loods hier somtijds hebben kan om de schepen veilig binnen de haven te brengen. Als een veertje drijvend boven op den snellen stroom, zoo werd het schip meegesleurd.

De assistent-loods H. VAN DER HOEVEN is toen zeer voorzichtig en behoedzaam te werk gegaan. Hij maakte eerst eenige manoeuvres om het terrein te verkennen en de verhouding van de scheepsmachine tot den stroom na te gaan. Daarna voer hij een heel eind voorbij de haven, liet toen het schip op stroom naderbij komen, tot vlak bij de boei, en schoot vlug de haven in.

Dat was een kranig stuk, dat door menig belangstellenden toeschouwer werd gevolgd.

De Loods en Havenmeester C. B. DEBROT was ook al komen opdagen en zat in het loodsbootje, wel een bewijs dat het ditmaal iets bizonders was, maar H. VAN DER HOEVEN kon het best alleen af. Bravo!

De Uitvoer.

We gaan weer iets vooruit. De totaalsom van den uitvoer der geheele Kolonie gedurende het 2e kwartaal van 1914 bedraagt f 574.943 en is ruim 13000 Gld. hooger dan in het 2e kwartaal van het vorige jaar, en ruim 100.000 Gld. meer dan in het eerste kwartaal van 1914.

De uitv. van hoeden bedroeg	f	93.758
„ „ „ phosph. „	f	141.116
„ „ „ steenk. „	f	132.929
„ „ „ aloë „	f	44.146
„ „ „ dividivi „	f	34.528
„ „ „ goud „	f	34.254

Officiëele berichten.

Aan den tijd. Directeur der Openbare Werken in deze kolonie, W. A. J. T. ZELLE, is op zijn verzoek met ingang van 16 Augustus a.s. eervol ontslag uit die betrekking verleend en aan hem is met ingang van 8 Augustus a.s. verlof verleend tot op zijn vertrek.

De Procureur-generaal in deze kolonie, Mr. J. B. Gorsira is in activiteit hersteld.

De heer Eugene Hassell op Saba, in het bezit eener akte als onderwijzer 3de klasse, is tijdelijk werkzaam gesteld aan de openbare school te Philipsburg op St. Martin N.G.

Aan den havenmeester en loods op St. Eustatius D. J. H. de Geneste is tot herstel van gezondheid drie maanden verlof verleend, en de kommies 1ste klasse der belastingen op St. Eustatius, T. G. Heyliger, is belast met de waarneming der betrekking van havenmeester en loods aldaar gedurende den verloftijd van den titularis.

Aan den onderwijzer 3de klasse, wd. hoofd der openbare school op St. Eustatius, N. H. Henriquez, is wegens tienjarigen onafgebroken dienst in de kolonie, een jaar verlof verleend, met vergunning dien verloftijd op Bonaire door te brengen.

J. N. Palm, tijdelijk belast met de

functiën van deurwaarder bij het kantongerecht, cipier en deurwaarder der belastingen op Bonaire, tevens belast met het rondbrengen der belastingbiljetten, is definitief in die functiën benoemd.

Aan den onderwijzer 2de klasse aan de Hendrikschool alhier, H. J. Vooren, is tot verder herstel van gezondheid eene verlofsverlenging verleend tot den dag vóór zijn vertrek van Curaçao naar Nederland.

Posterijen.

Lijst van onafgehaalde en onbestelbaar bevonden brieven enz.

Maria Dogan, Zanet Devent, Eufemia Pietersz, Eusebia Frans, Mari Fanelt, Emilia Knep, Martina Muisenberg, Carmen Rosa, Maurena Steba, Johana Steba, Maria Senior, C. de Vrief, A. Zandrina v. Eterg.

Dankbetuiging.

Ontvangen van de Heeren Agenten nieuwe tijdtafels der Hamburg-Amerika-Lijn en La Veloce.

Muziekuitvoering.

PROGRAMMA.

1 Manhatten Beach Marche J. Sousa
2 Le Cortége d'Atilla Overture (1e uitv). (G. Gadenen
3 Pardon. Valse J. Rico
4 Fantaisie sur Faust Gounod
5 L'armee des Indes Marsch G. van Dam
6 Ein Nachtbummel Durch Berlin Pot-(pourri (1e uitv.) E. Urbach
7 Historiette d'Antan L. de Schepper
8 Idealidad Danza L. Mirande

Zondagavond om 7 uur Overzijde.

Buitenland.

De Oorlog in Mexico.

Den 11n Juli deelde de Heer Ruiz, Minister van Buitenlandsche Zaken in Mexico, in een vereenigde vergadering van Senaat en Kamers het resultaat mede der vredesonderhandelingen te Niagara Falls. Er werd geen goedkeuring of bekrachtiging gevraagd, daar dit uitsluitend toekwam aan President Huerta. Deze echter, zoo verklaarde de Minister, was bereid om des lieven vredes wille afstand te doen van het presidentschap.

Maar daar de inwendige verhouding binnen Mexico onafscheidelijk verbonden is met de verhouding van Mexico tot het Buitenland, is het onmogelijk de binnenlandsche moeilijkheden op te lossen zonder de Buitenlandsche. Daar nu Noord Amerika beloofd heeft de constitutionalisten te zullen steunen hadden de afgevaardigden der Regeering in opdracht om een onderlinge bespreking te houden met Carranza, om te beproeven tot een vergelijk te geraken.

De hoofden der constitutionalisten, de divisie van generaal Obregón alleen uitgezonderd, weigerden echter hierop in te gaan. Zij beweerden dat dit oorzaak zou worden van een nieuwe revolutie. Zij achtten elken vrede onmogelijk tenzij afgedwongen door het militair geweld.

Men beweert dat Villa een afzonderlijke republiek wil stichten in het Noorden van het land. Hij heeft daarom zijn opmarsch naar Mexico City gestaakt en laat het innemen der hoofdstad aan Carranza over. Op deze wijze zou ook het geschil tusschen deze twee kunnen worden bijgelegd.

Toch schijnt men tot een vergelijk gekomen te zijn, althans in den avond van 15 Juli deed Grl. Huerta afstand van het presidentschap, terwijl Francisco Carbajal gekozen werd in zijn plaats. Deze was vroeger Minister van Buitenlandsche Zaken.

De nieuwe president werd onder geleide van een eerewacht naar het Gouvernementspaleis gebracht.

Dit is een eerste stap tot den vrede.

Hoe het verder loopen zal, valt nog niet op te maken uit de berichten, die slechts spaarzaam inkomen.

De Hollandsche kruiser *Kortenaer*, die meerdere dagen in het dok had gelegen, is dienzelfden 15 Juli van Vera Cruz naar Puerto Mexico gestoomd, evenals de Duitsche *Dresden*, de Engelsche *Bristol* en *Hermione*. Ook de vrouw en kinderen en verdere familie van Huerta waren daar aangekomen en men verwachtte Huerta zelf. Het gerucht liep dat deze zich zou begeven aan boord van de *Kortenaer*.

TAMPICO.

Boven de markt en de onregelmatig verspreid liggende huizengroepen, verheft zich de oude kathedraal, met groene klimop bewassen, en niet ver van daar staat een ander opvallend gebouw, dat eerst wit was, maar thans door een laag vuil is bedekt: de gevangenis. Ook de gevangenis van Tampico is een romantische plaats; voor een kleinigheid, wegens dronkenschap of een onbeduidende beleediging, kan men daar huisvesting verkrijgen...... en dan vergeten worden. Want het oog van de wet is nog slaperig in het oude Tampico en gerechtigheid een zaak van het toeval. Beschaving is hier een aangelegenheid voor morgen.

Tampico is thans een begeerlijk bezit, doch zonder petroleum-terreinen in de nabijheid zou het een onbeduidende stad zijn. Het oude Tampico is een hoopje oude huizen rond een oude kerkgebouwd, die zich op een zandheuvel verheft. Het stadje heeft een slaperig aanzicht, en had men in den omtrek geen petroleum ontdekt, dan had 't dit aanzien behouden, hetwelk het reeds meer dan een eeuw droeg. Nu echter heeft de industrie haar intrek in de oude stad gedaan. Tampico is de petroleum-metropole van Mexico. Tampico heeft een haven gebouwd, werven zijn verrezen, groote stoombooten liggen aan de kaaien, in de spoorwegwerkplaatsen en remisen heerscht een geweldige drukte, en waar vroeger een dof zwijgen onder gloeiende hitte alles in slaap legde, fluiten nu de locomotieven en worden stoombooten volgeladen met de producten der olievelden.

Dit opgewekte leven heerscht aan de zeezijde; het is echter geheel uiterlijk. De vernieuwingen en veranderingen beperken zich tot de haven, en bij een tocht door het eigenlijke, eenige kilometers van de zee aan de Panuco-rivier gelegen Tampico, ziet men, dat men niet wandelt door een moderne stad, doch door het echte Midden-Amerika, dat zelfs niet het minste voorgevoel heeft van een toekomstigen opbloei, doch vuil is en vervallen maar schilderachtig en bekoorlijk in alle vuilheid. Op de oude marktplaats gaat, trots werven en spoorwegen, het oude, bonte leven van de inboorlingen voort. Daarheen komen de lieden, die de rivier op hunne zelf vervaardigde kano's zijn afgevaren, om met het stadsvolk producten te ruilen. Tegen honing en saffa-parilla, wortelen en zoete vruchten ruilen zij kleedingstukken, tabak en pulque in, den nationalen drank uit het sap der aloë bereid, die zoo ras naar het hoofd stijgt en dronken maakt. Tusschen de hekwerken der oude brug loopen de bruine, zwartoogige kinderen elkaar na, en als de avondkoelte nadert, dan hoort men eigenaardige muziek van vreemdsoortige instrumenten. Dan zingen de vrouwen uit de verre, nog nauwelijks door de beschaving bereikte gebieden van 't binnenland, haar vreemde zangen, en liggen de mannen lui op den grond om de kansen van het volgende hanengevecht te bespreken. Het zijn merkwaardige trotsche en fraaie verschijningen, de koperkleurige, zwartharige vrouwen, die op de markt van Tampico haar vruchten verkoopen. En op de oude brug, nabij de markt ontvouwt zich een leven, dat niets gemeen heeft met de zijvere wereld aan de haven en dat ver staat van alle cultuur, doch niettemin rijke kleuren vertoont.

Rondom Albanië.

(*Vervolg.*)

Doch de snelle uitslag van den strijd verraste de mogendheden, en vooral de Oostenrijksche monarchie, die zich nu plotseling in het Zuiden bedreigd zag door een machtigen Balkanbond, welke in de Oostenrijksch Hongaarsche monarchie daarenboven ongeveer 22 millioen Slavische stambroeders telde. Voor de Triple Alliantie was deze verzwakking van Oostenrijk, naast de inzinking van het Turksche rijk, een geduchte knak, zoodat Duitschland zich dan ook genoodzaakt zag, zijne legersterkte beduidend hooger op te voeren.

* * *

Het lag voor de hand, dat de Servische troepen, na de overwinningen op het Turksche bezettingsleger, voortrukten naar de kusten der Adriatische Zee. Wilde het Servische rijk ooit eenige levenskracht bezitten, dan moest het een eigen uitvoerhaven hebben. Het sprak dus van zelf, dat de Servische troepen de havenstad Durazzo veroverden; deze stad was immers Turksch bezit en mocht dus volgens oorlogsrecht door de overwinnende Serviërs bezet worden. Hadde men nu de veroveraars laten begaan, dan waren Skoetari met omstreken aan Montenegro ten deel gevallen; Midden-Albanië met Durazzo waren Servisch grondgebied gebleven; terwijl Zuid-Albanië met Vallona aan Griekenland ware gekomen. Dan had ook Bulgarijë al zijne veroveringen behouden, en er ware een sterke Balkan-bond ontstaan, waarbij voor een zelfstandig Albanië geen plaats en ook geen raison d'être ware geweest.

Doch Oostenrijk, dat zelf het eerst den „status quo" had geschonden, kon zulk een gevaarlijken Zuiderbuur niet ongehinderd laten groeien. Met roerende eensgezindheid wierp dus de machtige Driebond het idee van een zelfstandig Albanië op, waardoor Montenegro klein en gevaarloos bleef, en waardoor aan Servië de weg naar een vrije zee voor goed gesloten werd. De mogendheden der Triple Entente waren om verschillende redenen, die wij hier niet uiteen kunnen zetten, verdeeld, zoodat de Triple Alliantie won en een autonoom Albanië geproclameerd werd.

Servië, dat in zijn plannen en rechtmatige veroveringen deerlijk bedrogen uitkwam, opende onderhandelingen met Bulgarijë over eenige compensaties voor de veroveringen in Albanië, die het had moeten prijsgeven. De mogendheid, die het meeste belang had bij zwakke Balkanstaten, wakkerde het twistvuur aan, zoodat een tweede Balkan-oorlog ontstond, niet minder bloedig dan de eerste. Tsaar Ferdinand, die als een van Europa's slimste diplomaten geldt, werd slachtoffer zijner eigen slimheid. Deze tweede Balkanoorlog met al zijn noodlottige gevolgen, had voorkomen kunnen worden, wanneer er eensgezindheid had de geheerscht onder de Triple Entente. En wanneer Bulgarijë had gezegevierd in den broederoorlog, dan had dit de positie van den Driebond in Europa enorm veel versterkt, veel meer dan voor het behoud van het Europeesch evenwicht wenschelijk is.

Wat de toekomst zal brengen voor het nieuwbakken vorstendom Albanië? Niemand die het zeggen kan! De beide pleegvaders, Italië en Oostenrijk, zijn allesbehalve één van gevoelen over de opvoeding van hun creatuur. Misschien maakt de zwakke en weifelende houding der Triple Entente het mogelijk, dat Zuid-Albanië onder de suzereiniteit van Italië komt en Noord-Albanië onder die van Oostenrijk. Doch ook dán zal er nog een Oostersche quaestie blijven bestaan, gevaarlijk voor Oostenrijk, dat den juisten tijd voor de vorming van een federatieven staat, waarin alle rassen der monarchie tot hun recht konden komen, heeft laten voorbijgaan. De Albaneesche quaestie zal den verantwoordelijken diplomaten nog vele kommervolle dagen en nachten bezorgen!

De Tijd.

GETROUWD

Q. L. Rigaud

EN

J. G. Peiliker

Bonaire, den 1n Juli 1914.

3—3

HAVEN-NIEUWS.

VAN 18 JULI — 1 AUG.

Schip	Kapitein	Aankomst	van	Vertrek	naar
Fauna	D Kuyper	17 Juli	Colón	18 Juli	Amsterdam
Maracaibo	G W Goodman	19 „	New-York	19 „	Maracaibo
Prins Maurits	De Boer	19 „	Amsterdam	20 „	New-York
Merida	A Johanson	20 „	Maracaibo	20 „	La Guayra
Merida	A Johanson	22 „	La Guayra	23 „	Maracaibo
Maracaibo	G W Goodman	24 „	Maracaibo	24 „	New-York
Caracas	Furst	24 „	New-York	24 „	La Guayra
Fortuna	A A Fokker	23 „	Amsterdam	23 „	Colón
Oranje Nassau	G D Nieman	25 „	New-York	26 „	Amsterdam
Caracas	Furst	29 „	La Guayra	29 „	New-York
Merida	A Johanson	29 „	Maracaibo	29 „	Maracaibo
Zulia	S S Morris	1 Aug.	New-York	1 Aug.	Maracaibo
Lod. v Nassau	J W Drijver	1 „	Amsterdam	2 „	New-York
Leersum	Stekelenburg	18 Juli	Tucacas	19 Juli	Aruba
Albanian	v Popham	19 „	Liverpool	19 „	Sta Marta
Skogstad	Hansen	22 „	Norfolk	?	Cuba
Grunewald	H Brock	27 „	Colón	27 „	Colón
Odenwald	C Segebarth	30 „	Hamburg	31 „	Hamburg
Bologna	A Poggi	28 „	Génova	28 „	Colón

Schoeners.	Aankomst.	van	Schoeners.	Vertrek	naar
Clara C	18 Juli	Rio Hacha	*Julia Estrella*	18 Juli	Pto Rico
Perla de Ozama	19 „	St Domingo	*Olympia*	20 „	Pto Rico
Estelle H	20 „	Aruba	*Rosa Maria*	20 „	Aruba
Jane H	20 „	Aruba	*Marieta*	21 „	Rio Hacha
Lilian H	21 „	Martinique	*Virginia*	21 „	Vela de Coro
Nereida H	22 „	Maracaibo	*Hirondelle*	21 „	Maracaibo
			Estelle H	25 „	Isl Barlovento
			Jane H	23 „	Aruba
			Perla de Ozama	24 „	Sto Domingo
			Marg. Sofia	25 „	Rio Hacha

Desen morgen kwam hier binnen het Deensch S.S. DRONNING OLGA van Colón. Het schip behoort tot de Seeberg Compagnie, Inc.